

**KATALOG WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY SZKOLNE
Z PRZEDMIOTU HISTORIA**

DO PROGRAMU NAUCZANIA „HISTORIA WOKÓŁ NAS” - WSiP

V KLASA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
CZĘŚĆ I. CYWILIZACJE NAD WIELKIMI RZEKAMI							
1. Czas w historii 1. Chronologia – nauka o mierzeniu czasu. 2. Epoki historyczne i wielkie wydarzenia. 3. Fakty historyczne i daty. 4. Oś czasu, czyli jak porządkujemy kolejność wydarzeń. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	<ul style="list-style-type: none"> • chronologia i jej znaczenie dla pracy historyka • podział dziejów na ery i epoki • porządkowanie dziejów w kolejności chronologicznej • oś czasu, określanie wieku • umieszczanie wydarzeń na osi czasu • pojęcia: chronologia, nasza era, przed naszą erą, epoka historyczna, starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność 	<u>I. Chronologia historyczna.</u> Uczeń posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego: okres p.n.e., n.e., tysiąclecie, wiek, rok; przyporządkowuje fakty historyczne datom; oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszcza je na linii chronologicznej; dostrzega związki teraźniejszości z przeszłością.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służy oś czasu • wymienia epoki historyczne • rozumie, co oznacza pojęcie chronologii • wyjaśnia pojęcia: tysiąclecie, wiek, półwiecze 	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza daty na osi czasu w kolejności chronologicznej • wyjaśnia skróty – p.n.e., n.e. • określa wiek danego wydarzenia • wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej • oblicza czas, jaki upłynął między wydarzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wiek wydarzeń historycznych i połowę wieku • wymienia wydarzenie, jakie zostało uznane za początek naszej ery • zna daty graniczne epok historycznych i wie, co się wtedy wydarzyło • wyjaśnia, czym są fakty historyczne • podaje definicję chronologii 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje epoki historyczne • bezbłędnie umieszcza daty na osi chronologicznej i określa, czy jest to pierwsza, czy druga połowa wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie układa oś czasu swojej rodziny, przedstawia wydarzenia w porządku chronologicznym i je opisuje
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – JAK NAZYWAMY EPOKI,	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Czas w historii. 	jw.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służy oś czasu • wymienia epoki historyczne • rozumie, co oznacza 	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza daty na osi czasu w kolejności chronologicznej • wyjaśnia skróty p.n.e., n.e. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wiek wydarzeń historycznych i połowę wieku • wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje epoki historyczne • bezbłędnie umieszcza daty na osi chronologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie układa oś czasu swojej rodziny, przedstawia wydarzenia

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
JAK LICZYMY CZAS? <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń			pojęcie chronologia • wyjaśnia pojęcia: tysiąclecie, wiek, półwiecze	• określa wiek danego wydarzenia • wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej • oblicza czas, jaki upłynął między wydarzeniami	wydarzenie, jakie zostało uznane za początek naszej ery • zna daty graniczne epok historycznych, wie co się wtedy wydarzyło • wyjaśnia, czym są fakty historyczne • podaje definicję chronologii	i określa, czy jest to pierwsza, czy druga połowa wieku	w porządku chronologicznym i je opisuje
2. Nad Eufratem i Tygrysem 1. Kraina między rzekami. 2. Rzeka to życie, i to całkiem wygodne. 3. Potężne mury miast. 4. U wrót świątyni. 5. Pismo i inne wynałzki mieszkańców Mezopotamii. 6. Co to jest prawo i po co je wymyślono?	• położenie geograficzne Mezopotamii • sieć kanałów nawadniających i ich znaczenie dla rolnictwa • życie codzienne w Mezopotamii • lud Sumerów • architektura i wynalazki starożytnych Sumerów • prawo Hammurabiego • pojęcia: Babilonia, miasto-państwo,	<u>Temat spoza PP</u> III. Tworzenie narracji historycznej.	• wskazuje na mapie Mezopotamię • na podstawie ilustracji omawia wygląd bramy Ishtar • wyjaśnia, czym było pismo klinowe • wymienia co najmniej jeden wynałzek Sumerów • wie, kim był Hammurabi	• wskazuje na mapie Tygrys i Eufrat • krótko omawia znaczenie kanałów nawadniających dla rozwoju rolnictwa w Mezopotamii • wie, kim byli Sumerowie • na podstawie ilustracji opisuje wygląd zigguratu • wymienia wynalazki Sumerów • zna jedną z zasad Kodeksu Hammurabiego – „oko za oko, ząb za	• wyjaśnia pojęcie cywilizacji • omawia życie codzienne i zajęcia mieszkańców Mezopotamii • opowiada, jak wyglądały miasta w Mezopotamii • wyjaśnia pochodzenie nazwy Babilonia • omawia wygląd babilońskich świątyń i życie religijne mieszkańców Babilonu • wskazuje na osi	• charakteryzuje położenie geograficzne Mezopotamii, z uwzględnieniem wpływu środowiska na życie ludzi • omawia znaczenie wynależenia koła i pisma dla rozwoju cywilizacji • wymienia dziedziny nauki, które rozwinęły się w Babilonii • wyjaśnia, dlaczego Mezopotamia uważana jest za	• samodzielnie analizuje tekst źródłowy dotyczący praw ustanowionych przez Hammurabiego • wskazuje wpływy cywilizacji babilońskiej na dzieje ludzkości • bezbłędnie posługuje się osią czasu, odczytuje czas trwania cywilizacji Mezopotamii • pamięta, że wynałzki pisma uczeni uznali za początek epoki

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	ziggurat, pismo klinowe, cywilizacja, kanał nawadniający, prawo, kodeks			ząb”	czasu datę wynalezenia pisma	obszar, na którym narodziła się pierwsza cywilizacja <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje obszar Mezopotamii na mapie 	starożytności
3. W Egipcie faraonów 1. O rzece, która żywiła Egipcjan. 2. O tym, czego Egipcjanom nie brakowało, i o tym, co musieli sprowadzać. 3. Państwo, władca i jego lud. 4. Bogowie i kapłani. 5. Urzędnicy i pisarze. 6. Zapisane na zwojach papirusu. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne Egiptu • znaczenie Nilu i jego wylewów dla rozwoju Egiptu • egipskie rolnictwo i handel • życie codzienne w egipskim domu • faraon – władca Egiptu • wierzenia starożytnych Egipcjan • społeczeństwo egipskie – rolnicy, urzędnicy i kapłani • piramidy i papirus • pojęcia: faraon, mumia, piramida, papirus 	<u>Temat spoza PP</u> III. Tworzenie narracji historycznej.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Egipt i Nil • wyjaśnia, kim był faraon • na podstawie ilustracji omawia wygląd piramidy • podaje kilka informacji na temat pozycji kapłanów w państwie egipskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: faraon, piramida, papirus, mumia • wymienia imiona kilku egipskich bogów • opowiada, jak wyglądało życie codzienne w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, dlaczego Egipcjanie mumifikowali ciała zmarłych • omawia, czym zajmowali się w Egipcie urzędnicy i pisarze • na podstawie ilustracji omawia symbole władzy faraona 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Egipt nazywano darem Nilu • charakteryzuje podział społeczeństwa egipskiego • omawia pracę egipskich rolników • wyjaśnia, jak produkowano papirus • omawia religijność starożytnych Egipcjan • charakteryzuje zakres władzy faraona 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje życie codzienne w starożytnym Egipcie • omawia znaczenie odkrycia grobu Tutenchamona dla poznania kultury starożytnego Egiptu • wyjaśnia, na czym polegał hierarchiczny podział społeczeństwa egipskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływ kultury starożytnego Egiptu na kulturę współczesną • przygotowuje prezentację na temat starożytnych, które do dziś można zobaczyć w Egipcie

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>4. Palestyna i jej mieszkańcy</p> <p>1. Ziemia Obiecana. 2. Trudna droga do Ziemi Obiecanej. 3. Wiara w jedyne Boga. 4. O tym, jak powstało królestwo Izraela. 5. Walka Dawida z Goliatem. 6. O wielkich królach Izraela.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne Palestyny • Abraham i jego wędrówka do Ziemi Obiecanej • Mojżesz i wyprowadzenie Izraelitów z Egiptu • Dziesięcioro Przykazań • Walka Dawida z Goliatem • świątynia Salomona w Jerozolimie i Arka Przymierza • Biblia – Stary Testament • pojęcia: Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, Biblia, Stary Testament 	<p><u>Temat spoza PP</u></p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Palestynę i wyjaśnia, dlaczego została nazwana Ziemią Obiecaną • wie, kim byli Abraham, Mojżesz, Dawid, Goliat i Salomon • na podstawie ilustracji omawia wygląd świątyni Salomona 	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie drogę Abrahama z Ur do Kanaanu • streszcza opowieść o walce Dawida z Goliatem • wyjaśnia, skąd Izraelici otrzymali Dziesięcioro Przykazań • wie, czym była Arka Przymierza • wyjaśnia pojęcia: Biblia, Stary Testament, Arka Przymierza, Tora 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje położenie geograficzne Palestyny • wyjaśnia, dlaczego Izraelici trafili do Egiptu • omawia znaczenie Dziesięciorga Przykazań • wie, kim byli Filistyni i jaką rolę odegrali w historii Izraela 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje religię Izraelitów z wierzeniami starożytnych Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii • omawia symbolikę świątyni jerozolimskiej • wyjaśnia znaczenie powiedzenia: „walka Dawida z Goliatem” • wie, czym jest Ściana Płaczu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa i różnice między religią Izraelitów a religią Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii
<p>5. Od obrazków do liter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie pisma w dziejach człowieka 	<p><u>9. Fundamenty Europy.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • własnymi słowami wyjaśnia, czym jest 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pisma obrazkowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję pisma 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ewolucję pisma – od 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>1. Ludzie i pismo. 2. Materiały pisarskie.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pismo obrazkowe, pismo klinowe, hieroglify, alfabet fenicki, alfabet grecki, alfabet rzymski, średniowieczna łacina • dawne materiały pisarskie: tabliczki z gliny, papirus, skorupki rozbitych naczyń, pergamin 	<p>Uczeń:</p> <p>1) wyjaśnia znaczenie wynalazku pisma dla wspólnoty ludzkiej.</p>	<p>pismo</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwa rodzaje dawnego pisma • podaje przykłady materiałów piśmienniczych 	<p>i przykłady pisma alfabetycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kto wynalazł najstarszy alfabet • wymienia najstarsze materiały piśmiennicze • wyjaśnia pojęcia: pergamin, papirus 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje różne rodzaje pisma • omawia znaczenie pisma dla rozwoju ludzkości • porównuje pismo obrazkowe z pismami fonetycznymi • potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma 	<p>pisma obrazkowego do alfabetycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, który rodzaj pisma wywarł największy wpływ na rozwój ludzkości • potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma – wyjaśnia, dlaczego właśnie taki rodzaj materiału pisarskiego był używany 	<p>wypowiedź na temat: „Ewolucja pisma – od pisma obrazkowego do współczesnego alfabetu”</p>
<p>POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O CYWILIZACJACH NAD WIELKIMI RZEKAMI</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<p>2. Nad Eufratem i Tygrysem. 3. W Egipcie faraonów. 4. Palestyna i jej mieszkańcy. 5. Od obrazków do liter.</p>	<p>juw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Mezopotamię • na podstawie ilustracji omawia wygląd bramy Isztar • wie, co to było pismo klinowe • wymienia co najmniej jeden wynalazek Sumerów • wie, kim był Hammurabi • wskazuje na mapie Egipt i Nil • wie, kim był faraon 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Tygrys i Eufrat • krótko omawia znaczenie kanałów nawadniających dla rozwoju rolnictwa w Mezopotamii • wie, kim byli Sumerowie • na podstawie ilustracji opisuje wygląd zigguratu • wymienia wynalazki Sumerów • zna jedną z zasad 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie cywilizacji • omawia życie codzienne i zajęcia mieszkańców Mezopotamii • opisuje wygląd miast w Mezopotamii • wyjaśnia pochodzenie nazwy Babilonia • omawia wygląd babilońskich świątyń i religię mieszkańców Babilonii 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje położenie geograficzne Mezopotamii, z uwzględnieniem wpływu środowiska na życie ludzi • omawia znaczenie wynaleźenia koła i pisma dla rozwoju ludzkości • wie, jakie dziedziny nauki rozwinęły się w Mezopotamii • wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje tekst źródłowy dotyczący praw ustanowionych przez Hammurabiego • opisuje i podkreśla wpływ cywilizacji babilońskiej na dzieje ludzkości • wskazuje wpływ kultury starożytnego Egiptu na kulturę współczesną • przygotowuje prezentację na temat

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd egipskiej piramidy • podaje kilka informacji na temat pozycji kapłanów w państwie egipskim • pokazuje na mapie Palestynę i wyjaśnia, dlaczego została nazwana Ziemią Obiecaną • wie, kim byli Abraham, Mojżesz, Dawid, Goliat i Salomon • na podstawie ilustracji omawia wygląd świątyni Salomona • własnymi słowami wyjaśnia, czym jest pismo • wymienia co najmniej dwa rodzaje dawnego pisma • podaje przykłady materiałów piśmienniczych 	<p>Kodeksu Hammurabiego – „oko za oko, ząb za ząb”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: faraon, piramida, papirus, mumia • wymienia imiona kilku egipskich bogów • wie, jak wyglądało życie codzienne w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, dlaczego Egipcjanie mumifikowali ciała zmarłych • wie, czym zajmowali się w Egipcie urzędnicy i pisarze • na podstawie ilustracji omawia symbole władzy faraona • pokazuje na mapie drogę Abrahama z Ur do Kanaanu • streszcza opowieść o walce Dawida 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Egipt nazywano darem Nilu • charakteryzuje podział społeczeństwa egipskiego • omawia pracę egipskich rolników • wie, jak produkowano papirus • omawia religię starożytnych Egipcjan • charakteryzuje zakres władzy faraona • charakteryzuje położenie geograficzne Palestyny • wyjaśnia, dlaczego Izraelici trafili do Egiptu • omawia znaczenie religii w życiu Izraelitów • wie, kim byli Filistyni i jaką rolę odegrali w historii 	<p>Mezopotamia uważana jest za obszar, na którym narodziła się pierwsza cywilizacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje życie codzienne w starożytnym Egipcie • omawia znaczenie odkrycia grobu Tutenchamona dla poznania kultury starożytnego Egiptu • wyjaśnia, na czym polegał hierarchiczny podział społeczeństwa egipskiego • porównuje religię Izraelitów z wierzeniami starożytnych Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii • omawia symbolikę świątyni jerozolimskiej • wyjaśnia znaczenie powiedzenia: „walka 	<p>starożytnych zabytków, które do dziś można zobaczyć w Egipcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa i różnice między religią Izraelitów a religią Egipcjan i mieszkańców Mezopotamii • samodzielnie formułuje wypowiedź na temat: „Ewolucja pisma – od pisma obrazkowego do współczesnego alfabetu”

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				z Goliatem <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, skąd Izraelici otrzymali Dziesięcioro Przykazań • wie, czym była Arka Przymierza • wyjaśnia pojęcia: Biblia, Stary Testament, Arka Przymierza, Tora • podaje przykłady pisma obrazkowego i pisma alfabetycznego • wie, kto wynalazł najstarszy alfabet • wymienia najstarsze materiały piśmiennicze • wyjaśnia pojęcia: pergamin, papirus 	Palestyny <ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję pismo • krótko charakteryzuje różne rodzaje pisma • omawia znaczenie pisma dla rozwoju ludzkości • porównuje pismo obrazkowe z pismami fonetycznymi • potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma 	Dawida z Goliatem” <ul style="list-style-type: none"> • wie, czym jest Ściana Płaczu • przedstawia ewolucję pisma – od pisma obrazkowego do alfabetycznego • ocenia, który rodzaj pisma wywarł największy wpływ na rozwój ludzkości • potrafi dopasować rodzaj materiału pisarskiego do rodzaju pisma – wyjaśnia, dlaczego właśnie taki rodzaj materiału pisarskiego był używany 	
CZĘŚĆ II. STAROŻYTNI GRECY							
6. W ojczyźnie starożytnych Greków 1. Kraina Greków. 2. Życie w greckiej	<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne Hellady • Hellada i Hellenowie • kolonizacja grecka 	<u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 1) opisuje życie w Atenach	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie starożytną Grecję • na podstawie rysunku omawia życie codzienne w greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia budowę greckich statków handlowych • wie, jak 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia położenie geograficzne i warunki naturalne starożytnej Grecji • wyjaśnia, kto 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki kolonizacji greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację ateńską ze współczesnym ustrojem Polski

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>polis. 3. Na greckiej agorze. 4. W greckim domu.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • greckie polis • co się działo na greckiej agorze • życie codzienne starożytnych Greków • pojęcia: polis, kolonizacja 	peryklejskich.	<p>polis</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie demokracji 	<p>funkcjonowała demokracja ateńska</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie agory • wyjaśnia pojęcia: barbarzyńca, kolonia, polis 	<p>w greckiej polis mógł zostać obywatelem</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcje agory • opisuje życie codzienne greckiej rodziny • na podstawie materiału ikonograficznego opisuje grecki dom 		
<p>7. Ateny i Sparta</p> <p>1. Ateny – państwo wolnych obywateli. 2. Sparta – państwo żołnierzy. 3. W obronie przed wspólnym wrogiem. 4. Wojny Greków z Persami.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • demokracja ateńska • Perykles – najwybitniejszy przywódca Aten • wychowanie spartańskie • wygląd i uzbrojenie spartańskiego hoplity • Persja – zagrożenie dla greckich polis • wojny Greków z Persami • Leonidas i klęska w wąwozie Termopile jako przykład wielkiej odwagi i patriotyzmu 	<p><u>9. Fundamenty Europy.</u></p> <p>Uczeń: 2) opisuje życie w Atenach peryklejskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Ateny i Spartę • wyjaśnia, jak funkcjonowała demokracja ateńska • wyjaśnia, dlaczego Spartę można określić jako państwo żołnierzy • wie, z kim Grecy toczyli wojny w V w. p.n.e. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służyły ostrakony • krótko omawia najważniejsze cechy demokracji ateńskiej • wie, kim byli: Perykles, Miltiades, Leonidas i Kserkses • na podstawie ilustracji opisuje uzbrojenie hoplity • krótko omawia przebieg i wynik wojen grecko-perskich 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w kolejności chronologicznej najważniejsze bitwy wojen grecko-perskich • charakteryzuje ustrój Sparty • wyjaśnia, kim byli Persowie i dlaczego ruszyli przeciwko państwu greckim • wyjaśnia, na czym polegało spartańskie wychowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustroje Aten i Sparty, wskazuje zalety i wady każdego z nich • wie, czym zajmowała się rada w Ateńskiej polis • przedstawia na mapie i szczegółowo omawia przebieg wojen grecko-perskich 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych, wyszukuje informacje o „polskich Termopilach” i przygotowuje na ten temat prezentację

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
	<ul style="list-style-type: none"> greckie okręty pojęcia: obywatel, demokracja, zgromadzenie ludowe, agora, wychowanie spartańskie, hoplita 						
<p>8. Kultura Greków</p> <p>1. Najtrudniejsze pytania. 2. W poszukiwaniu dobra. 3. O laur zwycięstwa, czyli coś dla tych, którzy lubią sport. 4. Na Olimpie. 5. Wszystko dla bogów. 6. Bogowie i herosi. 7. Muzyka i teatr.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> narodziny filozofii Herodot ojcem historii wielcy greccy filozofowie: Heraklit z Efezu, Sokrates, Platon i Arystoteles starożytne igrzyska olimpijskie bogowie i herosi starożytnych Greków w greckim teatrze greckie malarstwo wazowe pojęcia: filozofia, polityka, ambrozja, mit, olimpiada, igrzyska, kultura, teatr, mitologia, bogowie olimpijscy, świątynia grecka, 	<p><u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 2) opisuje życie w Atenach peryklejskich, używając pojęć: teatr, filozofia, bogowie olimpijscy (Zeus, Atena, Apollo), mity (Herakles, Odyseusz), olimpiada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia co najmniej jednego z wielkich greckich filozofów wie, w którym wieku p.n.e. odbyły się pierwsze igrzyska w Olimpii wymienia kilku greckich bogów opowiada co najmniej jeden mit grecki wie, że Grecy byli twórcami teatru na podstawie ilustracji omawia wygląd teatru greckiego 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia przebieg starożytnych igrzysk wymienia cechy charakterystyczne religijności starożytnych Greków wie, kim byli Herodot, Sokrates, Platon i Arystoteles wyjaśnia pojęcia: filozofia, olimpiada, igrzyska, mit, ambrozja, teatr, bogowie olimpijscy, heros, teatr grecki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak powstała filozofia omawia poglądy Platona i Arystotelesa na temat dobra przedstawia przebieg starożytnych igrzysk opowiada mity o Heraklesie i Odyseuszu wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historii wymienia greckich bogów i dziedziny, jakimi się opiekowali 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje igrzyska starożytne i nowożytne, wskazuje podobieństwa i różnice porównuje starożytny teatr grecki z teatrem współczesnym łączy pochodzenie igrzysk z obchodami świąt ku czci Zeusa, a korzenie teatru z uroczystościami ku czci Dionizosa 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie zbiera i prezentuje informacje dotyczące wskrzeszenia idei igrzysk w XIX wieku wymienia słowa pochodzenia greckiego (np. gimnazjum, geografia, biologia, stadion, biblioteka)

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
	teatr grecki						
9. Architekci i rzeźbiarze 1. Świątynie na Akropolu. 2. Rzeźby, kamienne posągi i malowidła. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	<ul style="list-style-type: none"> • Akropol – wzgórze wielu świątyń • porządki architektoniczne – greckie kolumny • greckie rzeźby i ich znaczenie dla rozwoju sztuki • słynne dzieła greckich mistrzów • greckie malarstwo wazowe – styl czarnofigurowy i czerwonofigurowy 	<u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 2) opisuje życie w Atenach peryklejskich.	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd Akropolu • wymienia co najmniej jedną cechę greckich rzeźb • odróżnia styl czarnofigurowy od czerwonofigurowego 	umieszcza na osi chronologicznej V w. p.n.e. – okres rozkwitu kultury greckiej <ul style="list-style-type: none"> • wymienia greckie porządki architektoniczne • wie, komu była poświęcona największa świątynia ateńskiego Akropolu • opowiada, jak wyglądał Partenon • wie, kim był Fidiasz 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne greckiej architektury • opowiada, jak Grecy rzeźbili posągi i ozdabiali budowle • charakteryzuje style czarnofigurowy i czerwonofigurowy greckiego malarstwa wazowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał wpływ kultury greckiej na różne regiony położone nad Morzem Śródziemnym i Morzem Czarnym • samodzielnie zastanawia się, jakim źródłem historycznym są dla nas dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływy architektury greckiej na style architektoniczne późniejszych epok
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O STAROŻYTNYCH GREKACH <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	6. W ojczyźnie starożytnych Greków. 7. Ateny i Sparta. 8. Kultura Greków. 9. Architekci i rzeźbiarze.	jw.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie starożytną Grecję • na podstawie rysunku omawia życie codzienne w greckiej polis • rozumie pojęcia Hellada, Hellenowie • wyjaśnia pojęcie demokracji • wskazuje na mapie Ateny i Spartę • opisuje, jak 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia budowę greckich statków handlowych • wie, jak funkcjonowała demokracja ateńska • wyjaśnia pojęcie agory • wyjaśnia pojęcia: barbarzyńca, kolonia, polis • wyjaśnia, do czego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia położenie geograficzne i warunki naturalne starożytnej Grecji • wyjaśnia, kto w greckiej polis mógł zostać obywatelem • opowiada, jaką funkcję pełniła grecka agora • opisuje życie codzienne greckiej rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki kolonizacji greckiej • wie, czym zajmowała się rada w Ateńskiej polis • porównuje ustrój Aten i Sparty, wskazuje zalety i wady każdego z nich • przedstawia na mapie i szczegółowo omawia przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację ateńską ze współczesnym ustrojem Polski • korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych, wyszukuje informacje o „polskich Termopilach” i przygotowuje na ten temat

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>funkcjonowała demokracja ateńska</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Spartę można określić jako państwo żołnierzy • wie, z kim Grecy toczyli wojny w V w. p.n.e. • wymienia co najmniej jednego z wielkich greckich filozofów • wie, w którym wieku p.n.e. odbyły się pierwsze igrzyska w Olimpii • wymienia kilku greckich bogów • opowiada co najmniej jeden mit grecki • wie, że Grecy byli twórcami teatru • na podstawie ilustracji omawia wygląd teatru greckiego • na podstawie ilustracji omawia wygląd Akropolu 	<p>służyły ostrakony</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia najważniejsze cechy demokracji ateńskiej • wie, kim byli: Perykles, Miltiades, Leonidas i Kserkses • na podstawie ilustracji opisuje uzbrojenie hoplity • krótko omawia przebieg i wynik wojen grecko-perskich • krótko omawia przebieg starożytnych igrzysk • wymienia cechy charakterystyczne religii starożytnych Greków • wie, kim byli Herodot, Sokrates, Platon i Arystoteles • wyjaśnia pojęcia: filozofia, olimpiada, igrzyska, mit, ambrozja, teatr, bogowie olimpijscy, heros, teatr grecki • umieszcza na osi 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie materiału ikonograficznego opisuje grecki dom • przedstawia w kolejności chronologicznej najważniejsze bitwy wojen grecko-perskich • charakteryzuje ustrój Sparty • wyjaśnia, kim byli Persowie i dlaczego ruszyli z wyprawą przeciwko państwom greckim • wyjaśnia, na czym polegało spartańskie wychowanie • wyjaśnia, jak powstała filozofia • omawia poglądy Platona i Arystotelesa na temat dobra • przedstawia przebieg starożytnych igrzysk • opowiada mity o Heraklesie i Odyseuszu 	<p>wojen grecko-perskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje igrzyska starożytne i nowożytne, wskazuje podobieństwa i różnice • porównuje starożytny teatr grecki z teatrem współczesnym • łączy pochodzenie igrzysk z obchodami świąt ku czci Zeusa, a korzenie teatru z uroczystościami ku czci Dionizosa • wyjaśnia, na czym polegał wpływ kultury greckiej na różne regiony położone nad Morzem Śródziemnym i Morzem Czarnym • samodzielnie zastanawia się, jakim źródłem historycznym są dla nas dzieła sztuki 	<p>prezentację</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zbiera i prezentuje informacje dotyczące wskrzeszenia idei igrzysk w XIX wieku • wymienia słowa pochodzenia greckiego (np. gimnazjum, geografia, biologia, stadion, biblioteka) • wskazuje wpływy architektury greckiej na style architektoniczne późniejszych epok

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> wymienia co najmniej jedną cechę charakterystyczną greckich rzeźb odróżnia styl czarnofigururowy od czerwonofigururowego 	<p>chronologicznej V w. p.n.e. – okres rozkwitu kultury greckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia porządki architektoniczne greckich kolumn wie, komu była poświęcona największa świątynia ateńskiego Akropolu opowiada, jak wyglądał Partenon wie, kim był Fidiasz 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historii wymienia greckich bogów i dziedziny, jakimi się opiekowali wymienia cechy charakterystyczne greckiej architektury opowiada, jak Grecy rzeźbili posągi i ozdabiali budowle charakteryzuje styl czarnofigururowy i czerwonofigururowy greckiego malarstwa wazowego 		

CZĘŚĆ III. STAROŻYTNI RZYMIANIE

<p>10. W starożytnym Rzymie</p> <p>1. O mieście na siedmiu wzgórzach. 2. Rzym i jego mieszkańcy. 3. O wilczycy, podróżniku i o tym, jak powstał Rzym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> położenie geograficzne Rzymu i rozwój terytorialny państwa rzymskiego życie codzienne w starożytnym Rzymie założenie Rzymu i legendy związane z tym wydarzeniem 	<p><u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 2) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Półwysep Apeniński wskazuje na osi chronologicznej wiek, w którym założono Rzym na podstawie ilustracji opisuje wygląd rzymskiej ulicy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje datę założenia Rzymu wyjaśnia pojęcie Imperium Rzymskiego wymienia uprawnienia zgromadzenia ludowego, senatu, trybunów ludowych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia położenie i warunki geograficzne Rzymu opowiada o rzymskim senacie wyjaśnia, w jakich okolicznościach Rzym stał się republiką na osi chronologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje opowieści o założeniu Rzymu z ustaleniami historyków na podstawie planu omawia rozwój terytorialny Rzymu porównuje ustrój republikańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje ustrój republiki rzymskiej ze współczesną demokracją
--	---	---	--	--	--	--	--

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
4. O królach i urzędnikach rzymskich. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	• Rzym republiką • pojęcia: senat, zgromadzenie ludowe, republika, trybun ludowy, konsul		• opowiada co najmniej jedną legendę związaną z założeniem Rzymu • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie republiki • wie, że językiem Rzymian była łacina	i konsulów • opowiada legendy o założeniu Rzymu • wie, kto mógł zostać senatorem • wyjaśnia, dlaczego wilczyca jest symbolem Rzymu • wyjaśnia pochodzenie słowa „republika” • wyjaśnia, czym były termy i akwedukty	umieszcza daty założenia Rzymu i wprowadzenia republiki	Rzymu z demokracją ateńską – wskazuje podobieństwa i różnice	
11. Rzym cesarstwem 1. Pod znakiem Marsa. 2. Sukcesy wodzów i koniec republiki. 3. Juliusz Cezar. 4. Oktawian i początek cesarstwa. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	• legiony rzymskie i ich podboje • uzbrojenie legionisty • wielcy wodzowie – Hannibal i Cezar • zwycięstwa Cezara i upadek republiki • Oktawian August i początek cesarstwa • pojęcia: dyktator, legion, legionista, centurion, legat, cesarz, cesarstwo	<u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu.	• na podstawie ilustracji omawia strój i uzbrojenie rzymskiego legionisty • wie, kim byli Hannibal, Juliusz Cezar i Oktawian August • umieszcza na osi chronologicznej I wiek p.n.e. • własnymi słowami wyjaśnia pojęcia: cesarstwo, legion, legionista	• wymienia przyczyny rzymskich podbojów • wskazuje na mapie Kartaginę i Galię • wyjaśnia pojęcia: dyktator, cesarz, centurion, legat • omawia sposób dojścia Cezara do władzy • wyjaśnia, czym były prowincje rzymskie i jaka była w nich rola namiestników • wyjaśnia, skąd pochodzi słowo „cesarz”	• wskazuje na mapie największy zasięg Imperium Rzymskiego • wyjaśnia różnice między republiką a cesarstwem • charakteryzuje sposób walki Galów • wie, w jakich okolicznościach wznoszono łuki tryumfalne • krótko omawia wojny Rzymu z Kartaginą • omawia władzę	• wyjaśnia, dlaczego wodzowie rzymskich legionów z czasem sięgali po władzę w państwie • wymienia państwa starożytne, które zostały podbite przez Rzym	• omawia wpływ wybitnych jednostek (Hannibal, Cezar, Oktawian August) na dzieje Rzymu

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
					cesarzy rzymskich, wymienia ich prerogatywy		
12. Kultura Rzymian 1. Prawo rzymskie. 2. Architekci i artyści. 3. Akwedukty, drogi i mosty. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	<ul style="list-style-type: none"> • prawo rzymskie • drogi rzymskie • akwedukty i mosty • pojęcie prawa rzymskiego • Panteonu, Forum Romanum, akwedukt i terminy 	<u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu, używając terminu prawo rzymskie.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa • wymienia osiągnięcia techniczne Rzymian: drogi, akwedukty i mosty • na podstawie ilustracji omawia wygląd rzymskiej ulicy 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym był Panteon • opisuje Forum Romanum jako centrum starożytnego miasta Rzymu • na podstawie informacji opisuje sposób budowania rzymskich dróg 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady stosowanych do dziś zasad prawa rzymskiego • opisuje sposób budowania rzymskich dróg • wskazuje przykłady naśladowania przez Rzymian architektury greckiej • wyjaśnia powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu” 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady rzymskich budowli, które możemy dziś oglądać • wyjaśnia, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa Europy, Afryki i Azji, w których można zobaczyć pozostałości rzymskich dróg, akweduktów i mostów
13. Społeczeństwo rzymskie 1. Co Rzymianie robili, gdy nie wojowali? 2. Religia Rzymian. 3. Igrzyska Rzymian. 4. Ludzie wolni	<ul style="list-style-type: none"> • rola rodziny w społeczeństwie rzymskim • życie codzienne Rzymian • religia i bogowie Rzymian • igrzyska – walki gladiatorów, 	<u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu, używając pojęć i terminów: drogi, wodociągi.	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd domu bogatego Rzymianina • wymienia kilku rzymskich bogów • wie, kim byli gladiatorzy • wymienia przykła- 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką pozycję miała rodzina w społeczeństwie rzymskim • wyjaśnia, jacy bogowie tworzyli Trójkę Kapitołińską • omawia wygląd i przeznaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia religię Rzymian • charakteryzuje ulubione rozrywki Rzymian – wyścigi rydwanów i walki gladiatorów • wie, w jaki sposób zdobywano 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje religię Rzymian i Greków, wskazuje podobieństwa i różnice • wskazuje, czym różniły się igrzyska greckie od igrzysk rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat sieci dróg rzymskich, wykorzystuje informacje pozapodręcznikowe – encyklopedie, literaturę

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
i niewolnicy. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	przedstawienia teatralne i wyścigi rydwanów • społeczeństwo Imperium Rzymskiego – ludzie wolni i niewolnicy • pojęcia: Trójca Kapitołińska, Panteon, walki gladiatorów, Koloseum, wyścigi rydwanów, Cyrk Wielki •		dowe rozrywki Rzymian • wyjaśnia pojęcie niewolnika	Panteonu • wie, co się odbywało w Koloseum i w Cyrku Wielkim • wyjaśnia, czym były igrzysk rzymskie i amfiteatr	niewolników w Imperium Rzymskim	• porównuje pozycję ludzi wolnych i niewolników w cesarstwie rzymskim	przedmiotu, internet
14. Chrześcijaństwo 1. Jezus z Nazaretu. 2. Początki chrześcijaństwa. 3. Czym jest tolerancja? <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	• nauczanie Jezusa z Nazaretu • działalność apostołów • rozwój chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim • tolerancja – poszanowanie praw innych • pojęcia: Mesjasz, Dobra Nowina, ewangelia, apostołowie,	<u>9. Fundamenty Europy.</u> Uczeń: 4) opisuje narodziny chrześcijaństwa i jego rozpowszechnienie w czasach starożytnych.	• wskazuje na osi czasu I w. n.e. • wskazuje na mapie Palestynę • wie, kim był Jezus z Nazaretu • wie, że narodziny Jezusa uznano za początek naszej ery (n.e.) • wyjaśnia pojęcia: apostołowie, ewangelia	• wymienia symbole pierwszych chrześcijan • wyjaśnia, kogo nazywamy chrześcijanami • umieszcza na osi chronologicznej wiek, w którym chrześcijanie mogli wyznawać swoją religię bez narażenia się na prześladowania • wyjaśnia pojęcia:	• omawia symbolikę chrześcijańską • wyjaśnia, dlaczego pierwsi chrześcijanie modlili się w katakumbach • podaje przyczyny i przebieg prześladowań chrześcijan w Rzymie • krótko omawia działalność apostołów Piotra i Pawła	• wskazuje na mapie kraje, w których apostołowie głosili naukę Jezusa • charakteryzuje nauczanie Jezusa	• na podstawie informacji pozapodręcznikowych odpowiada na pytanie, czy chrześcijanie mogą wyznawać dziś swoją religię na całym świecie, czy też są miejsca, gdzie są prześladowani • podaje przykłady nietolerancji w dzisiejszym świecie

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
	przypowieść, chrześcijaństwo, tolerancja			Dobra Nowina, przypowieść, tolerancja, Mesjasz			
15. Upadek Imperium Rzymskiego 1. Co złego stało się w imperium? 2. Ludzie z długimi brodami. 3. Z Rzymu do Konstantynopola. 4. Kto pokonał Rzym? 5. To, co najcenniejsze – dziedzictwo cywilizacji rzymskiej. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	• kryzys Imperium Rzymskiego • najazdy barbarzyńców – Wandalowie i Hunowie • podział cesarstwa rzymskiego na wschodnie i zachodnie • upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	<u>Temat spoza PP</u>	• wskazuje na osi chronologicznej V w. n.e. • wyjaśnia pojęcie barbarzyńcy • wskazuje na mapie Rzym i Konstantynopol • wymienia plemiona Wandalów i Hunów	• wymienia przyczyny słabości cesarstwa rzymskiego • wskazuje na mapie kierunki podbojów Hunów i Wandalów	• podaje współczesne znaczenia słów „wandal” i „barbarzyńca” • podaje daty podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie oraz datę upadku cesarstwa na zachodniego	• omawia dziedzictwo cywilizacji rzymskiej • wyjaśnia, na czym polegała przewaga militarna plemion barbarzyńskich nad Rzymianami	• wyszukuje informacje na temat dalszych losów cesarstwa wschodniorzymskiego
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI –	10. W starożytnym Rzymie. 11. Rzym cesarstwem.	jw.	• wskazuje na mapie Półwysep Apeniński • wskazuje na osi chronologicznej wiek,	• podaje datę założenia Rzymu • wyjaśnia pojęcie Imperium	• omawia położenie i warunki geograficzne Rzymu • opowiada o rzym-	• porównuje opowieści o założeniu Rzymu z ustaleniami	• porównuje ustrój republiki rzymskiej ze współczesną demokracją

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>O STAROŻYTNICH RZYMIANACH</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<p>12. Kultura Rzymian.</p> <p>13. Społeczeństwo rzymskie.</p> <p>14. Chrześcijaństwo.</p> <p>15. Upadek Imperium Rzymskiego.</p>		<p>w którym założono Rzym</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji opisuje wygląd rzymskiej ulicy • opowiada co najmniej jedną legendę związaną z założeniem Rzymu • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie republiki • wie, że językiem Rzymian była łacina • na podstawie ilustracji omawia strój i uzbrojenie rzymskiego legionisty • wie, kim byli Hannibal, Juliusz Cezar i Oktawian August • umieszcza na osi chronologicznej I wiek p.n.e. • własnymi słowami wyjaśnia pojęcia: cesarstwo, legion, legionista 	<p>Rzymskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia uprawnienia zgromadzenia ludowego, senatu, trybunów ludowych i konsulów • opowiada legendy o założeniu Rzymu • wie, kto mógł zostać senatorem • wyjaśnia, dlaczego wilczyca jest symbolem Rzymu • wyjaśnia pochodzenie słowa „republika” • wyjaśnia, czym były termy i akwedukty • wymienia przyczyny rzymskich podbojów • wskazuje na mapie Kartaginę i Galię • wyjaśnia pojęcia: dyktator, cesar, centurion, legat • omawia sposób dojścia Cezara do władzy • wyjaśnia, czym były 	<p>skim senacie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakich okolicznościach Rzym stał się republiką • na osi chronologicznej umieszcza daty założenia Rzymu i wprowadzenia republiki • wskazuje na mapie największy zasięg Imperium Rzymskiego • wyjaśnia różnice między republiką a cesarstwem • charakteryzuje sposób walki Galów • wie, w jakich okolicznościach wznoszono łuki tryumfalne • krótko omawia wojny Rzymu z Kartaginą • omawia władzę cesarzy rzymskich, wymienia ich prerogatywy 	<p>historyków</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie planu omawia rozwój terytorialny Rzymu • porównuje ustroj republikańskiego Rzymu z demokracją ateńską – wskazuje podobieństwa i różnice • wyjaśnia, dlaczego wodzowie rzymskich legionów z czasem sięgali po władzę w państwie • wymienia państwa starożytne, które zostały podbite przez Rzym • podaje przykłady rzymskich budowli, które możemy dziś oglądać • wyjaśnia, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg • porównuje religię Rzymian i Greków, wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ wybitnych jednostek (Hannibal, Cezar, Oktawian August) na dzieje Rzymu • wymienia państwa Europy, Afryki i Azji, w których można zobaczyć pozostałości rzymskich dróg, akweduktów i mostów • samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat sieci dróg rzymskich, wykorzystuje informacje pozapodręcznikowe – encyklopedie, literaturę przedmiotu, internet • na podstawie informacji pozapodręcznikowych odpowiada na pytanie, czy chrześcijanie mogą wyznawać dziś swoją

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa • wymienia osiągnięcia techniczne Rzymian: drogi, akwedukty i mosty • na podstawie ilustracji omawia wygląd rzymskiej ulicy • na podstawie ilustracji omawia wygląd domu bogatego Rzymianina • wymienia kilku rzymskich bogów • wie, kim byli gladiatorzy • wymienia przykładowe rozrywki Rzymian • wyjaśnia pojęcie niewolnika • wskazuje na osi czasu I w. n.e. • wskazuje na mapie Palestynę 	<p>provincje rzymskie i jaka była w nich rola namiestników</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, skąd pochodzi słowo „cesarz” • wie, czym był Panteon • opisuje Forum Romanum jako centrum starożytnego miasta Rzymu • na podstawie informacji opisuje sposób budowania rzymskich dróg • wyjaśnia, jaką pozycję miała rodzina w społeczeństwie rzymskim • wyjaśnia, jacy bogowie tworzyli Trójkę Kapitolińską • omawia wygląd i przeznaczenie Panteonu • wie, co się odbywało w Koloseum i w Cyrku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady stosowanych do dziś zasad prawa rzymskiego • opisuje sposób budowania rzymskich dróg • wskazuje przykłady naśladowania przez Rzymian architektury greckiej • wyjaśnia powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu” • omawia religię Rzymian • charakteryzuje ulubione rozrywki Rzymian – wyścigi rydwanów i walki gladiatorów • wie, w jaki sposób zdobywano niewolników w Imperium Rzymskim • omawia symbolikę chrześcijańską • wyjaśnia, dlaczego 	<p>podobieństwa i różnice</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, czym różniły się igrzyska greckie od igrzysk rzymskich • porównuje pozycję ludzi wolnych i niewolników w cesarstwie rzymskim • wskazuje na mapie kraje, w których apostołowie głosili naukę Jezusa • charakteryzuje nauczanie Jezusa • omawia dziedzictwo cywilizacji rzymskiej • wyjaśnia, na czym polegała przewaga militarna plemion barbarzyńskich nad Rzymianami 	<p>religię na całym świecie, czy też są miejsca, gdzie są prześladowani</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady nietolerancji w dzisiejszym świecie • wyszukuje informacje na temat dalszych losów cesarstwa wschodniorzymskiego

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był Jezus z Nazaretu • wie, że narodziny Jezusa uznano za początek naszej ery (n.e.) • wyjaśnia pojęcia: apostołowie, ewangelia • wskazuje na osi chronologicznej V w. n.e. • wyjaśnia pojęcie barbarzyńcy • wskazuje na mapie Rzym i Konstantynopol • wymienia plemiona Wandalów i Hunów 	<p>Wielkim</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym były igrzysk rzymskie i amfiteatry • wymienia symbole pierwszych chrześcijan • wyjaśnia, kogo nazywamy chrześcijanami • umieszcza na osi chronologicznej wiek, w którym chrześcijanie mogli wyznawać swoją religię bez narażenia się na prześladowania • wyjaśnia pojęcia: Dobra Nowina, przypowieść, tolerancja, Mesjasz • wymienia przyczyny słabości cesarstwa rzymskiego • wskazuje na mapie kierunki podbojów Hunów i Wandalów 	<p>pierwsi chrześcijanie modlili się w katakumbach</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny i przebieg prześladowań chrześcijan w Rzymie • krótko omawia działalność apostołów Piotra i Pawła • podaje współczesne znaczenia słów „wandal” i „barbarzyńca” • podaje daty podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie oraz datę upadku cesarstwa na zachodniego 		

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>16. W państwie Karola Wielkiego</p> <p>1. Karol zwany Wielkim. 2. Szkoła w Akwizgranie. 3. W pałacu cesarskim. 4. Dziedzictwo Karola Wielkiego.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • Karol Wielki – władca Franków, cesarz rzymski • położenie geograficzne i zasięg terytorialny państwa Karola Wielkiego • nauka i sztuka w czasach karolińskich • państwo Karola Wielkiego fundamentem zachodniej Europy • pojęcia: pismo karolińskie (minuskuła), król, cesarz, szkoła pałacowa, arkada 	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwo Karola Wielkiego • wyjaśnia pojęcie koronacji • na podstawie ilustracji omawia sposób kopiowania ksiąg w średniowieczu • wie, że językiem urzędowym w państwie Karola Wielkiego była łacina • wymienia państwa, które powstały po podziale królestwa Karola Wielkiego na trzy części 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę koronacji Karola Wielkiego na cesarza i określa, który to wiek • podaje nazwę plemienia, z którego wywodził się Karol Wielki • podaje przykłady wspierania nauki przez Karola Wielkiego • krótko omawia wygląd pałacu w Akwizgranie – wyjaśnia pojęcie arkady 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli Słowianie i Germanie • wyjaśnia, kogo kształciła szkoła pałacowa w Akwizgranie i na czym polegała karolińska reforma pisma łacińskiego • wymienia działania cesarza, które doprowadziły do rozwoju kultury i architektury • wymienia zasługi Karola Wielkiego dla rozwoju średniowiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój terytorialny państwa Karola Wielkiego • wymienia wzorce, jakie władcy państw średniowiecznych czerpali z monarchii Karola Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Karola Wielkiego nazwano ojcem Europy
<p>17. Początki państwa polskiego</p> <p>1. Polanie i inne plemiona. 2. Co się wydarzyło w roku 966? 3. Ubrani w kolczugi. 4. Zwycięstwa Mieszka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • plemiona słowiańskie – Polanie i Wiślanie • dynastia Piastów • Mieszko I pierwszym władcą Polski • zasięg terytorialny państwa Mieszka I • chrzest Polski • drużyna książęca 	<p><u>10. Państwo polskie za Piastów.</u></p> <p>Uczeń:</p> <p>2) wskazuje na mapie Gniezno i państwo Mieszka I;</p> <p>3) opisuje panowanie Mieszka I, umiejscawiając je w czasie i używając pojęć: plemię, gród,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny zamieszkiwane przez Polan i Wiślan • określa wiek, w którym panował Mieszko I • na podstawie ilustracji opisuje wygląd grodu • wie, co wydarzyło 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie najważniejsze grody Polan i Wiślan • omawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I • wie, kim była Dobrawa • opisuje znaczenie i zadania drużyny 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy omawia rozwój terytorialny państwa Mieszka I • wymienia przyczyny przyjęcia chrztu przez księcia Polan • omawia znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka I 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wierzenia Słowian z religią chrześcijańską • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo wprowadzono w Polsce za pośrednictwem Czech, a nie Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje teksty źródłowe dotyczące panowania Mieszka I

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • zwycięstwo Mieszka I pod Cedynią • gród w Gnieźnie • pojęcia: plemię, książę, kmieć, chrzest Polski, ród, drużyna książęca, wojowie, kasztelan, gród obronny, włościanie, biskupstwo, budowniczy państwa polskiego 	drużyna, książę.	<p>się w 966 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwo, z którym Mieszko I prowadził zwycięskie wojny 	<p>książęcej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: plemię, ród, książę, Piastowie, chrzest, gród obronny, drużyna, danina • zna datę 972 roku i wie, co się wtedy wydarzyło 			
<p>18. Wprawa św. Wojciecha</p> <p>1. Książę Bolesław i misjonarz z Pragi. 2. Wyprawa św. Wojciecha do Prusów. 3. Drzwi Gnieźnieńskie świadectwem historii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bolesław Chrobry następcą Mieszka I • misja chrystianizacyjna św. Wojciecha do Prusów • Drzwi Gnieźnieńskie zabytkiem sztuki średniowiecznej i źródłem historycznym 	<p><u>10. Państwo polskie za Piastów.</u></p> <p>Uczeń: 4) opowiada historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie: św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był św. Wojciech i dokąd udał się z misją • wyjaśnia pojęcie poganina • wskazuje na mapie miejsce pochowania św. Wojciecha • wie, co przedstawiają Drzwi Gnieźnieńskie 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto został następcą Mieszka I • pokazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Prusów • krótko opowiada o wyprawie biskupa Wojciecha • wyjaśnia, dlaczego Drzwi Gnieźnieńskie są dziełem sztuki i źródłem 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wyprawę biskupa Wojciecha do Prusów • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry pomógł biskupowi zorganizować wyprawę chrystianizacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst źródłowy • na podstawie przedstawień na Drzwiach Gnieźnieńskich opowiada żywot św. Wojciecha 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie gromadzi informacje na temat świętych patronów Polski • omawia rolę sztuki – rzeźb, malowideł – w przekazywaniu wiernym informacji o świętych oraz zasad Pisma Świętego

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • św. Wojciech – pierwszy patron Polski • pojęcia: biskup, chrześcijaństwo, misja, poganin 			<p>historycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry sprowadził ciało Wojciecha do Gniezna • wyjaśnia pojęcia: chrześcijaństwo, biskup, misja, patron • umieszcza na osi czasu rok 997 			
<p>19. Bolesław Chrobry – książę i król</p> <p>1. W roku 1000 w Gnieźnie. 2. Miecz Bolesława Chrobrego. 3. Królewska korona.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • zjazd gnieźnieński • podboje Bolesława Chrobrego • Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski • pojęcia: wojowie, wyprawa wojenna, koronacja 	<p><u>10. Państwo polskie za Piastów.</u></p> <p>Uczeń: 4) opowiada historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie: św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umieszcza na osi czasu rok zjazdu gnieźnieńskiego oraz rok koronacji Bolesława Chrobrego • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Bolesława Chrobrego • opowiada o zjeździe gnieźnieńskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego • wyjaśnia pojęcia: wojowie, wyprawa wojenna, koronacja • wie, co to jest Szczerebiec i skąd, według legendy, pochodzi jego nazwa • wie, kim był Otton III 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia symbolikę włóczni i diademu cesarskiego • wskazuje na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego na wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry jest uważany za dobrego władcę • omawia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie informacji pozapodręcznikowych opowiada o panowaniu Ottona III i jego wizji Europy składającej się z czterech części

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O KAROLU WIELKIM I POCZĄTKACH PAŃSTWA POLSKIEGO</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<p>16. W państwie Karola Wielkiego. 17. Początki państwa polskiego. 18. Wyprawa św. Wojciecha. 19. Bolesław Chrobry – książę i król.</p>	<p>jw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwo Karola Wielkiego • wyjaśnia pojęcie koronacji • na podstawie ilustracji omawia sposób kopiowania ksiąg w średniowieczu • wie, że językiem urzędowym w państwie Karola Wielkiego była łacina • wymienia państwa, które powstały po podziale królestwa Karola Wielkiego na trzy części • wskazuje na mapie tereny zamieszkiwane przez Polan i Wiślan • określa wiek, w którym panował Mieszko I • na podstawie ilustracji opisuje wygląd grodu • wie, co wydarzyło się w 966 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę koronacji Karola Wielkiego na cesarza i określa, który to wiek • podaje nazwę plemienia, z którego wywodził się Karol Wielki • podaje przykłady wspierania nauki przez Karola Wielkiego • krótko omawia wygląd pałacu w Akwizgranie – wyjaśnia pojęcie arkady • wskazuje na mapie najważniejsze grody Polan i Wiślan • omawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I • wie, kim była Dobrawa • opisuje znaczenie i zadania drużyny książęcej • wyjaśnia pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli Słowianie i Germanie • wyjaśnia, kogo kształciła szkoła pałacowa w Akwizgranie i na czym polegała karolińska reforma pisma łacińskiego • wymienia działania cesarza, które doprowadziły do rozwoju kultury i architektury • wymienia zasługi Karola Wielkiego dla rozwoju średniowiecznej Europy • na podstawie mapy omawia rozwój terytorialny państwa Mieszka I • wymienia przyczyny przyjęcia chrztu przez księcia Polan • omawia znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka I • opisuje wyprawę biskupa Wojciecha do 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój terytorialny państwa Karola Wielkiego • wymienia wzorce, jakie władcy państw średniowiecznych czerpali z monarchii Karola Wielkiego • porównuje wierzenia Słowian z religią chrześcijańską • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo wprowadzono w Polsce za pośrednictwem Czech, a nie Niemiec • analizuje tekst źródłowy • na podstawie przedstawień na Drzwiach Gnieźnieńskich opowiada żywot św. Wojciecha • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry jest uważany za dobrego władcę • omawia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Karola Wielkiego nazwano ojcem Europy • samodzielnie analizuje teksty źródłowe dotyczące panowania Mieszka I • samodzielnie gromadzi informacje na temat świętych patronów Polski • omawia rolę sztuki – rzeźb, malowideł – w przekazywaniu wiernym informacji o świętych oraz zasad Pisma Świętego • na podstawie informacji pozapodręcznikowych opowiada o panowaniu Ottona III i jego wizji Europy składającej się z czterech części

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwo, z którym Mieszko I prowadził zwycięskie wojny • wie, kim był św. Wojciech i dokąd udał się z misją • wyjaśnia pojęcie poganina • wskazuje na mapie miejsce pochowania św. Wojciecha • wie, co przedstawiają Drzwi Gnieźnieńskie • umieszcza na osi czasu rok zjazdu gnieźnieńskiego oraz rok koronacji Bolesława Chrobrego • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Bolesława Chrobrego • opowiada o zjeździe gnieźnieńskim 	<p>plemię, ród, książę, Piastowie, chrzest, gród obronny, drużyna, danina</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę 972 roku i wie, co się wtedy wydarzyło • wie, kto został następcą Mieszka I • pokazuje na mapie tereny zamieszkane przez Prusów • krótko opowiada o wyprawie biskupa Wojciecha • wyjaśnia, dlaczego Drzwi Gnieźnieńskie są dziełem sztuki i źródłem historycznym • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry sprowadził ciało Wojciecha do Gniezna • wyjaśnia pojęcia: chrześcijaństwo, biskup, misja, patron • umieszcza na osi czasu rok 997 • wymienia przyczyny 	<p>Prusów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Bolesław Chrobry pomógł biskupowi zorganizować wyprawę chrystianizacyjną • omawia symbolikę włóczni św. Maurycego i diademu cesarskiego • wskazuje na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego na wschodzie 	<p>koronacji Bolesława Chrobrego</p>	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				i skutki zjazdu gnieźnieńskiego • wyjaśnia pojęcia: wojowie, wyprawa wojenna, koronacja • wie, co to jest Szczerbiec i skąd, według legendy, pochodzi jego nazwa • wie, kim był Otton III			
20. Następcy Bolesława Chrobrego 1. Testament Bolesława Chrobrego. 2. Rycerze krzyżacy i ich państwo. 3. W Polsce dzielnicowej XIII wieku. 4. Władysław Łokietek odbudowuje państwo. <u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	• początek rozbicia dzielnicowego • sprowadzenie Krzyżaków na ziemię polskie • powstanie państwa krzyżackiego • najazdy Tatarów na ziemię polskie • rozwój gospodarczy ziem polskich • zjednoczenie państwa polskiego i koronacja Władysława Łokietka na króla Polski	<u>Temat spoza PP</u>	• wie, który władca podzielił państwo polskie na dzielnice • umieszcza na osi czasu rok 1138 • wyjaśnia pojęcie dynastii • wskazuje na mapie państwo zakonu krzyżackiego • podaje datę koronacji Władysława Łokietka • wymienia władcę, który zjednoczył państwo polskie • wskazuje na mapie	• podaje przyczyny podziału Polski na dzielnice • opisuje ekspansję Krzyżaków na Pomorzu i Kujawach • wymienia dzielnice zjednoczone przez Władysława Łokietka	• wyjaśnia, czym była dzielnica senioralna • podaje skutki pozytywne i negatywne sprowadzenia Krzyżaków do Polski • wie, które tereny stały się łupem Tatarów w XIII wieku • omawia rozwój gospodarczy ziem polskich w czasach rozbicia dzielnicowego	• wymienia synów Bolesława Krzywoustego i wskazuje na mapie dzielnice, którymi zarządzili • omawia skutki rozbicia dzielnicowego • szczegółowo omawia okoliczności sprowadzenia Krzyżaków do Polski	• przedstawia okoliczności założenia zakonu krzyżackiego

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: testament Bolesława Krzywoustego, rozbięcie dzielnicowe, ekspansja, zakon krzyżacki, dzielnica senioralna, dynastia 		Wielkopolskę i Małopolskę				
21. Kazimierz Wielki – budowniczy miast i zamków. 1. Rządy króla Kazimierza. 2. Król Kazimierz dobrym gospodarzem. 3. W królewskiej stolicy – Krakowie. <u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń mapa 	<ul style="list-style-type: none"> panowanie Kazimierza Wielkiego wzrost znaczenia państwa polskiego i rozwój gospodarczy Kraków stolicą Polski zjazd władców europejskich i ucztą u Wierzyńka pojęcia: mury obronne, zamek obronny, dyplomata, statut, przywilej 	<u>10. Państwo polskie za Piastów.</u> Uczeń: 5) wskazuje na mapie Kraków i państwo Kazimierza Wielkiego, umiejscawiając je w czasie; 6) opowiada o panowaniu Kazimierza Wielkiego i uczcie u Wierzyńka.	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na osi chronologicznej wiek XIV wskazuje na mapie państwo polskie za czasów Kazimierza Wielkiego wyjaśnia pojęcie dyplomaty wyjaśnia, kogo gościł Wierzynek 	<ul style="list-style-type: none"> podaje lata panowania Kazimierza Wielkiego wyjaśnia pojęcie przywileju wymienia państwa, z którymi Kazimierz Wilki podpisał pokój wyjaśnia, dlaczego król Kazimierz otrzymał przydomek Wielki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki wolał prowadzić działania dyplomatyczne niż zbrojne opisuje, jak zmienił się Kraków w czasach Kazimierza Wielkiego wymienia gości Kazimierza Wielkiego na uczcie u Wierzyńka 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia stwierdzenie, że Kazimierz Wielki „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną” wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa polskiego miała kodyfikacja prawa i wybicie wspólnej dla całego kraju monety 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie mapy w podręczniku wymienia ziemie przyłączone do Polski przez Kazimierza Wielkiego
22. Akademia w Krakowie	<ul style="list-style-type: none"> Akademia Krakowska – pierwszy 	<u>10. Państwo polskie za Piastów.</u> Uczeń:	<ul style="list-style-type: none"> wymienia władcę, który założył Akademię Krakowską 	<ul style="list-style-type: none"> podaje datę założenia Akademii Krakowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki założył Akademię 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje funkcjonowanie uniwersytetów

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>1. Założenie Akademii Krakowskiej.</p> <p>2. Wśród uczniów.</p> <p>3. Wśród studentów.</p> <p>4. Wśród profesorów.</p> <p>5. Kto opiekował się nauką i sztuką?</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń 	<p>uniwersytet w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • najwybitniejsi absolwenci Akademii Krakowskiej • pojęcia: uniwersytet, uczelnia, wszechnica, profesor, żak, bakałarz, bursa, kolegium, rektor 	<p>6) opowiada o powstaniu Akademii Krakowskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: uniwersytet, żak • wymienia najsympliczniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia władców, którzy odnowili i unowocześnili Akademię Krakowską • wyjaśnia pojęcia: bakałarz, bursa, kolegium, rektor • wymienia nazwę najstarszego budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego • wyjaśnia, kto mógł zostać żakiem, a kto profesorem na średniowiecznym uniwersytecie 	<p>Krakowską</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej • opisuje życie codzienne krakowskiego żaka • wyjaśnia, jak były prowadzone zajęcia na uniwersytecie • omawia rolę, jaką odgrywał rektor na uniwersytecie 	<p>i Akademii Krakowskiej dla rozwoju polskiej nauki i sztuki</p>	<p>w średniowieczu i w czasach współczesnych</p>
<p>23. Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch narodów</p> <p>1. Jadwiga – królewna z Węgier.</p> <p>2. Litwa i Polska.</p> <p>3. Unia w Krewie – początek dynastii Jagiellonów.</p> <p>4. Panowanie Jadwigi i Jagiełły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • unia personalna polsko-węgierska • Jadwiga królem Polski • Litwa – wschodni sąsiad Polski • unia w Krewie, ślub Jadwigi i Jagiełły • początek rządów dynastii Jagiellonów • pojęcia: unia personalna, rada 	<p><u>17. Jadwiga i Jagiełło.</u></p> <p>Uczeń:</p> <p>1) wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie;</p> <p>2) wyjaśnia przyczyny unii polsko-litewskiej;</p> <p>3) charakteryzuje osobę Jadwigi i wymienia jej zasługi dla kultury polskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Królestwo Węgierskie, Wielkie Księstwo Litewskie • wyjaśnia, w jaki sposób Jagiełło został królem Polski • wymienia nazwę dynastii, której początek dał Władysław Jagiełło 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie unii personalnej • podaje datę 1385 roku i wie, co się wtedy wydarzyło • wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie • wyjaśnia, kim byli trubadurzy 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację Litwy przed zawarciem unii z Polską • wyjaśnia, w jaki sposób król Władysław Jagiełło i królowa Jadwiga dbali o rozwój nauki i sztuki w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska nazywana jest dziś Uniwersytetem Jagiellońskim • opisuje średniowieczne rozrywki i zabawy • wyjaśnia, jaki wpływ na wybór męża dla Jadwigi miało 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu źródłowego wymienia cechy charakteru Władysława Jagiełły • na podstawie ilustracji omawia wygląd herbu Polski i Litwy

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
Środki dydaktyczne: • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	królewska, możnowładztwo					możnowładztwo małopolskie	
24. Wojna z zakonem krzyżackim 1. Najazdy Krzyżaków. 2. Przygotowania do bitwy. 3. Wielka bitwa pod Grunwaldem. 4. Skutki bitwy – wyprawa pod Malbork. Środki dydaktyczne: • podręcznik • zeszyt ćwiczeń	• konflikty polsko- krzyżackie • Malbork stolicą państwa krzyżackiego • wojna polsko- krzyżacka • bitwa pod Grunwaldem • pojęcia: wielki mistrz, wielki książę, rycerstwo	<u>17. Jadwiga i Jagiełło.</u> Uczeń: 4) opowiada o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem.	• na podstawie ilustracji opisuje wygląd zamku w Malborku • wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie • podaje datę bitwy pod Grunwaldem i wie, czym zwycięstwem się zakończyła	• wymienia przyczyny i skutki wojny z zakonem krzyżackim • wyjaśnia, dlaczego zamek w Malborku był trudny do zdobycia • wymienia wojska walczące po stronie polsko-litewskiej i po stronie krzyżackiej • na podstawie ilustracji opisuje wygląd rycerzy średniowiecznych	• wyjaśnia, dlaczego państwo krzyżackie było zagrożeniem dla Polski i Litwy • omawia kolejne etapy wojny z zakonem krzyżackim • przedstawia przebieg oblężenia Malborka i jego skutki	• omawia skutki bitwy pod Grunwaldem z punktu widzenia Krzyżaków, Polaków i Litwinów	• wskazuje na mapie miejsowości, w których do dzisiaj zachowały się krzyżackie zamki • samodzielnie interpretuje teksty źródłowe autorstwa Jana Długosza
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O WŁADCACH ŚREDNIOWIECZNEJ POLSKI.	20. Następcy Bolesława Chrobrego. 21. Kazimierz Wielki – budowniczy miast i zamków. 22. Akademia	jw.	• wie, który władca podzielił państwo polskie na dzielnice • umieszcza na osi czasu rok 1138 • wyjaśnia pojęcie dynastii	• podaje przyczyny podziału Polski na dzielnice • opisuje ekspansję Krzyżaków na Pomorzu i Kujawach • wymienia dzielnice	• wyjaśnia, czym była dzielnica senioralna • podaje skutki pozytywne i ne- gatywne sprowadzenia Krzyżaków do Polski	• wymienia synów Bolesława Krzywoustego i wskazuje na mapie dzielnice, którymi rządzili • omawia skutki	• przedstawia okoliczności założenia zakonu krzyżackiego • na podstawie mapy wymienia ziemie

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa 	<p>w Krakowie. 23. Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch narodów. 24. Wojna z zakonem krzyżackim.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwo zakonu krzyżackiego • podaje datę koronacji Władysława Łokietka • wymienia władcę, który zjednoczył państwo polskie • wskazuje na mapie Wielkopolskę i Małopolskę • wskazuje na osi chronologicznej wiek XIV • wskazuje na mapie państwo polskie za czasów Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia pojęcie dyplomaty • wyjaśnia, kogo gościł Wierzynek • wymienia władcę, który założył Akademię Krakowską • wyjaśnia pojęcia: uniwersytet, żak • wymienia najsyńniejszych absolwentów 	<p>zjednoczone przez Władysława Łokietka</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje lata panowania Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia pojęcie przywileju • wymienia państwa, z którymi Kazimierz Wilki podpisał pokój • wyjaśnia, dlaczego król Kazimierz otrzymał przydomek Wielki • podaje datę założenia Akademii Krakowskiej • wymienia władców, którzy odnowili i unowocześnili Akademię Krakowską • wyjaśnia pojęcia: bakałarz, bursa, kolegium, rektor • wymienia nazwę najstarszego budynku Uniwersytetu Jagiellońskiego • wyjaśnia, kto mógł zostać żakiem, a kto profesorem na 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, które tereny stały się łupem Tatarów w XIII wieku • omawia rozwój gospodarczy ziem polskich w czasach rozbitcia dzielnicowego • wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki wolał prowadzić działania dyplomatyczne niż zbrojne • opisuje, jak zmienił się Kraków w czasach Kazimierza Wielkiego • wymienia gości Kazimierza Wielkiego na uczcie u Wierzyńka • wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską • wymienia przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej • opisuje życie 	<p>rozbitcia dzielnicowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo omawia okoliczności sprowadzenia Krzyżaków do Polski • uzasadnia stwierdzenie, że Kazimierz Wielki „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną” • wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa polskiego miała kodyfikacja prawa i wybicie wspólnej dla całego kraju monety • opisuje znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego i Akademii Krakowskiej dla rozwoju polskiej nauki i sztuki • wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska nazywana jest dziś Uniwersytetem 	<p>przyłączone do Polski przez Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje funkcjonowanie uniwersytetów w średniowieczu i w czasach współczesnych • na podstawie tekstu źródłowego wymienia cechy charakteru Władysława Jagiełły • na podstawie ilustracji omawia wygląd herbu Polski i Litwy • wskazuje na mapie miejscowości, w których do dzisiaj zachowały się krzyżackie zamki • samodzielnie interpretuje teksty źródłowe autorstwa Jana Długosza

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>Akademii Krakowskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Królestwo Węgierskie, Wielkie Księstwo Litewskie wyjaśnia, w jaki sposób Jagiełło został królem Polski wymienia nazwę dynastii, której początek dał Władysław Jagiełło na podstawie ilustracji opisuje wygląd zamku w Malborku wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie podaje datę bitwy pod Grunwaldem i wie, czym zwycięstwem się zakończyła 	<p>średniowiecznym uniwersytecie</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie unii personalnej podaje datę 1385 roku i wie, co się wtedy wydarzyło wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie wyjaśnia, kim byli trubadurzy wymienia przyczyny i skutki wojny z zakonem krzyżackim wyjaśnia, dlaczego zamek w Malborku był trudny do zdobycia wymienia wojska walczące po stronie polsko-litewskiej i po stronie krzyżackiej na podstawie ilustracji opisuje wygląd rycerzy średniowiecznych 	<p>codzienne krakowskiego żaka</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak były prowadzone zajęcia na uniwersytecie omawia rolę, jaką odgrywał rektor na uniwersytecie charakteryzuje sytuację Litwy przed zawarciem unii z Polską wyjaśnia, w jaki sposób król Władysław Jagiełło i królowa Jadwiga dbali o rozwój nauki i sztuki w Polsce wyjaśnia, dlaczego państwo krzyżackie było zagrożeniem dla Polski i Litwy omawia kolejne etapy wojny z zakonem krzyżackim przedstawia przebieg oblężenia Malborka i jego skutki 	<p>Jagiellońskim</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje średniowieczne rozrywki i zabawy wyjaśnia, jaki wpływ na wybór męża dla Jadwigi miało możnowładztwo małopolskie omawia skutki bitwy pod Grunwaldem z punktu widzenia Krzyżaków, Polaków i Litwinów 	

